

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: vedoucí práce

Autorka práce: Natálie Temesgenová

Název práce: Utváření identity u dětí z etnicky smíšených vztah

Vedoucí práce: Mgr. Markéta Klásková

Oponent: Mgr. Ivan Cuker

Navržené hodnocení: A

Zdvořdně Vás žádám o Vaše hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Výzkumnou otázku autorka formuluje jasně v úvodu práce: „Jaký je proces utváření identity dětí z etnicky smíšených vztahů a jakých podob tato identita nabývá?“ Tomu odpovídá výběr respondentů (jeden z rodičů je český, druhý pochází z některého afrického státu). Analytická část práce je rozdělena do dvou částí, nejprve se v ní plynule probíhá stádiím procesu utváření identity, potom různými podobám souasněho sebepojetí respondentů. Závěry rovněž odpovídají výzkumné otázce, autorka se kriticky staví k modelu vývoje identity Carlose Postona a reflektuje, v čem data z českého prostředí tomuto americkému modelu odpovídají a v čem ne. Co se týče různých podob aktuální identity jedinců, autorka rozlišuje dva ideální typy identity, které nazývá šlechta a ševropaně.

2. Opírá se autorka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Ano, autorka využívá především cizojazyčné texty, pracuje s modely vývoje etnicky ambivalentní identity z USA (zejména Poston 1990, Root 1990, ale i novější Rockquemore et al. 2009). Vhodně zvolila i doplňující texty z českého prostředí (zejména Mesingerová, Hamar, Szaló 2007). Obecně považuji teoretickou část za velmi zdařilou a podrobnou na to, čeho jde o bakalářskou práci.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Autorka udělala pro kvalitativních rozhovorů, respondenty vybrala metodou účelového výběru a rozhovory pak analyzovala prostředky narativní analýzy. Pro účely bakalářské práce je pro rozhovor dostatečný počet, navíc sběr dat v době zastavila opatření proti šíření koronaviru. Oceňuji, že autorka v metodologické části přiznává, že plánovala provést biografické narativní rozhovory podle Toma Wengrafa (2001), ale nakonec se metoda ukázala v kontaktu s respondenty jako nefunkční, proto operativně přistoupila k tomu, že rozhovory vedla jako polo-strukturované.

4. Jaká je kvalita argumentace, o níž autorka opírá závěry, k nimž dospěla?

Autorka svá hlavní zjištění přesvědčivě ilustruje citacemi ze svých kvalitativních rozhovorů.

K teoretickým modelům, které vznikly v Americe, přistupuje kriticky a upozorňuje, v čem se vývoj identity u etnicky ambivalentních jedinců liší v českém prostředí. Jako zásadní rozdíl identifikuje absenci referenční skupiny, zatímco v USA existuje kategorie Afro-Američanů, v Česku je národ definován etnicky a každý člověk s tmavší barvou kůže je okolím považován za cizince. Proto se děti z etnicky smíšených vztahů nemohou cítit jako Češi a vzniká potřeba sebe-identifikace jako šlechta, případně se raději hlásí k čiré kategorii Evropanů.

Autorce se podařilo zahrnout do analýzy i řadu dalších vlastních poznatků a argumentů, tedy zdaleka nejde jen o srovnání výpovědí respondentů s předkládanými modely. Vímá si například, že etnicky ambivalentní jedinci nemají blízké, kteří by s nimi sdíleli tutéž specifickou zkušenost. Na rozdíl od dětí cizinců, které se mohou o zkušenost dělit s rodiči, u těchto jedinců je jeden rodič český, druhý cizinec, zatímco dítě vyrůstá v zemi, kde se narodilo, a přesto je považováno za cizince, zejména kvůli barvě kůže. Proto se podle autorky jeví jako velmi důležitá role sourozenců.

Oceňuji také, že se autorka ve své argumentaci pozorně zamýšlí nad tím, které zkušenosti jsou typické výhradně pro etnicky ambivalentní jedince a které jsou naopak typické obecněji pro vývoj identity v adolescenci (například dříve na vzhled a atraktivitu u mladých dívek).

5. Jsou v práci autorova/autorina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Odkazový aparát je v pořádku, jazyková úroveň práce je dobrá.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Autorka si téma zvolila, protože sama patří mezi etnicky ambivalentní jedince. S tímto faktem od začátku nakládala velmi opatrně, reflexivně, nebála se zahrnout své vlastní zkušenosti a pocity do analýzy, zároveň je sledně oddělovala od toho, co se dozvěděla od svých respondentů. V rozhovorech dokázala sdílené zkušenosti vyuffit, aby navázala atmosféru vzájemné důvěry.

8. Nám ty na diskuzi přibíhají práce.

- V čem autorka spatřuje hlavní rozdíly ve vývoji identity etnicky ambivalentních jedinců v českém prostředí a v USA, případně Západní Evropě?
- Který z diskutovaných modelů vývoje identity (viz Tabulka 1., str. 19) odpovídá nejvíce tomu, co popisovali respondenti v rozhovorech? V čem jsou limity těchto modelů?
- Jak se autorka vyrovnala ve výzkumu s tím, že sama patří mezi děti z etnicky smíšených vztahů (bílém rozhovor s respondenty i později bílém analýzy)?

Celkové hodnocení práce: A

Datum: 14. 6. 2020

Podpis: Mgr. Markéta Klásková